

Herstel en ontwikkeling ecologie en economie Grevelingenmeer

(bron: Ontwerp Nationaal Waterplan (december 2008) en Verkenning Grevelingen Water en Getij (januari 2009)

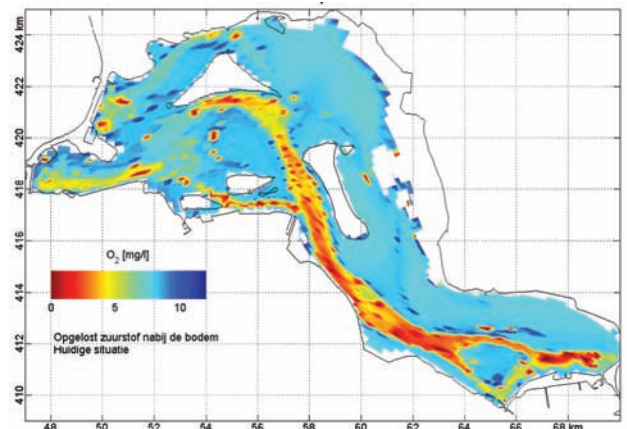
Oplossing

Na een serie debatten met vele belanghebbenden heeft Rijkswaterstaat in 2007 en 2008 een verkenning laten uitvoeren naar mogelijke oplossingen voor ecologisch herstel van het Grevelingenmeer en mogelijkheden tot versterking van de recreatiesector. Op 23 januari 2009 is Verkenning Grevelingen Water en Getij verschenen. Uit de Verkenning blijkt dat bij de Brouwersdam een drieslag van ontwikkelingsprojecten mogelijk is:

1. De doorstroming (en daarmee de zuurstofhuishouding) in het Grevelingenmeer kan voldoende worden hersteld door de huidige kleine doorlaatopening in de Brouwersdam aanzienlijk te vergroten. Tevens worden hierdoor de natuurwaarden versterkt omdat zelfs in een kleine variant al grote arealen nieuw intergetijdengebied ontstaan.
2. In de vergrote doorlaatopening kan een getijdencentrale voor het opwekken van energie worden gebouwd met een vermogen dat voldoende kan zijn voor 50.000 huishoudens.
3. Bovendien is het mogelijk in de Brouwersdam een schutsluis voor de recreatievaart te bouwen, waar-

Door de Deltawerken is de estuariene dynamiek in de voormalige zeearmen grotendeels verdwenen, waardoor de natuurlijke processen in de Zuidwestelijke Delta ernstig zijn verstoord. Toen in de jaren '70 het inzicht doorbrak dat dit een ernstige consequentie is van de afsluiting, is besloten in de Oosterschelde een afsluitbare dam aan te leggen. Het Haringvliet, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer waren toen echter al afgesloten. Later is door de compartimenteringswerken ook het Krammer-Volkerak-Zoommeer en het Markiezaatsmeer ontstaan. Het water in deze bekkens stroomt niet meer, waardoor in de diepe delen geen zuurstof meer in het water zit. De verscheidenheid aan vegetatie verdwijnt, de visstand gaat achteruit en dat heeft weer gevolgen voor visetende vogels. Sinds 2000 is in het Grevelingenmeer het zeegras volledig verdwenen. Broedgebieden voor kustvogels zijn verminderd. Het uitstekende viswater van vijfendertig jaar geleden bestaat niet meer en de kweek van schelpdieren is vrijwel verdwenen. Recreanten lopen verwondingen op door de scherpe Japanse oesters die zich op grote schaal hebben ontwikkeld. Zeesla en algengroei leiden tot 'groene soep' en stank. In 2010 is bijna de gehele Zuidwestelijke Delta, inclusief de genoemde wateren en de Oosterschelde, aangewezen als Natura 2000-gebied. Dat schept voor Nederland de plicht om de ecologie te herstellen.

door er een directe toegang ontstaat van de Noordzee en de Voordelta naar het grote, veilige watersportgebied van het Grevelingenmeer.

Rood en geel: te weinig zuurstof nabij de bodem van het Grevelingenmeer

De commissie-Veerman beveelt aan niet alleen het Krammer-Volkerak-Zoommeer, maar ook het aangrenzende Grevelingenmeer gereed te maken voor de tijdelijke berging van rivierwater, namelijk voor de situatie waarin er grote aanvoer uit de rivieren naar de delta is, gecombineerd met een hoge waterstand op de Noordzee waardoor de stormvloedkeringen moeten worden gesloten. In dat geval kan ook het Grevelingenmeer tijdelijk het overtollige rivierwater opslaan, totdat het water op de Noordzee weer is gezakt. Bovendien kunnen de schoepen van de te bouwen getijdencentrale worden gebruikt om het waterpeil versneld te verlagen.

Belangrijke vraag is hoeveel getijslag er weer terug zou moeten komen in het Grevelingenmeer. In de Verkenning staan scenario's voor 5 cm (huidige situatie) tot 100 cm. De Verkenning ziet al grote ecologische verbeteringen optreden bij een getij-slag van 30 tot 50 cm. Een getijdencentrale is dan mogelijk. Naarmate het getijslag groter is, kan de centrale meer energie leveren.

Als het getijslag in het Grevelingenmeer is afgestemd op dat in het Krammer-Volkerak-Zoommeer, kan het noordelijk deel van de Grevelingendam worden vervangen door een brug.

Economie

De toekomst van het Grevelingenmeer gaat niet alleen over herstel van de ecologie maar ook over versterking van de recreatieve sector. Daarin speelt de Brouwersdam de hoofdrol. Zij is nu al een trekpleister voor surfers uit heel Noordwest-Europa. Het Natuur- en Recreatieschap de Grevelingen voert een actief beleid om de dam tot het centrum van de recreatie in de Voordelta en het Grevelingenmeer te maken.

De verwachting is dat de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat in 2009 een besluit zal nemen over een vervolgstap voor de toekomst van het Grevelingenmeer in de vorm van een planstudie.

Mogelijke locaties doorlaatopening

Planning

April/mei/juni 2009: formulering inspraakreactie Nationaal Waterplan inclusief geïntegreerd voorstel zoetwatervoorziening Zeeland, West-Brabant en Zuid-Holland-Zuid

Najaar 2009: Uitvoeringsprogramma Zuidwestelijke Delta gereed

Eind 2009: de Tweede Kamer betreft het programma bij de besluitvorming over het Nationaal Waterplan en het Nationaal Deltaprogramma.

2009: besluit om een planstudie uit te voeren naar de drieslag in de Brouwersdam: doorlaatopening ten behoeve van herstellen getij, getijdenenergiecentrale en zeesluis voor de recreatievaart

2010: bijna de gehele Zuidwestelijke Delta zal aangewezen zijn als Natura 2000-gebied.

2011: Flakkeese Spuisluis in de Grevelingendam weer in werking

Programmabureau Zuidwestelijke Delta

Postbus 5014
4330 AK Middelburg

Tel. 0118 – 622 551
secretariaat@zwdelta.nl
www.zwdelta.nl

